

REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVA

ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM / OFFICE OF THE AUDITOR

GENERAL KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Br. Dok. 20.2.1-2009-08

**IZVEŠTAJ REVIZIJE
O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA UREDA PREDSEDNIKA
REPUBLIKE KOSOVA ZA ZAVRŠNU GODINU 31. DECEMBAR 2009**

Priština, Juli 2010

SADRŽAJ

- I. Opšti sažetak
- II. Uvod
- III. Revizijski cilj i delokrug
- IV. Pristupanje reviziji
- V. Mišljenje revizije
- VI. Stanje preporuka sa prethodne godine
- VII. Nalazi i glavne revizijske preporuke

Dodaci

- I. Razne vrste mišljenja revizije (ISSAI 400)
- II. Komentari dotične ustanove i odgovori KGR-a

SKRAĆENICE:

AU	Administrativno uputstvo
BO	Budžetska organizacija
FI	Finansijski izveštaj
GR	Generalni Revizor
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija
ISFUK	Informativni sistem finansijskog upravljanja na Kosovu
JUK	Jedinica unutrašnje kontrole
KGR	Kancelarija Generalnog Revizora
KKB	Kosovski konsolidovani budžet
MPF	Ministarstvo za privredu i finansije
MSKJS	Međunarodni standardi knjigovodstva u javnom sektoru
PO	Privredni operator
PN	Platni nalog
UPRK	Ured Predsednika Republike Kosova
ZJN	Zakon br. 2003/17 o javnoj nabavci na Kosovu
ZUJFO	Zakon br. 03/L-048 o rukovođenju javnim finansijama i odgovornostima

I. Opšti sažetak

Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) izvršila je reviziju finansijskih izveštaja Ureda Predsednika Republike Kosova (u daljem tekstu; "UPRK") za 2009. godinu - zaključno sa 31 decembrom.

Revizija je izvršena u skladu sa međunarodnim standardima revizije INTOSAI i obuhvatila je testiranja i procedure koje smo mislili da su nužne za donošenje mišljenja o finansijskim izveštajima.

Prema našem mišljenju, finansijski nalazi predstavljaju pravo i realno stanje u svakom materijalnom pogledu, finansijsku poziciju UPRK za 2009. godinu koja se završava 31 decembrom, u skladu sa Međunarodnim standardima knjigovodstva u javnom sektoru (MSKJS), „Finansijsko izveštavanje na osnovu knjigovodstva gotovog novca“. (**ISSAI 400 Nekvalifikovano mišljenje uz naglasak pitanja**).

Naša revizija je, i pored valjanog finansijskog izveštavanja, identifikovala određene slabosti u oblasti finansijske kontrole i menadžiranja, međutim one materijalno ne utiču na kvalitet i pouzdanost podataka, koji su prezentirani u finansijskim izveštajima.

Glavne slabosti koje smo identifikovali, su:

1. Procedure nabavke nisu potpuno saglasne sa ZJN. Podeljena je kupovina u cilju izbegavanja otvorenih procedura. Tehničke specifikacije su bile nejasne;
2. Nepravilno planiranje budžeta u delu kapitalnih investicija i neuspeh u njegovom sprovođenju, potrošeno 42% rebalansiranog budžeta. Budžet kapitalnih investicija je potpuno neistrošen;
3. Slabosti na menadžiranju i evidentiranju imovine, bez otpisivanja imovine prema odgovarajućim normama;
4. Slab sistem unutrašnje kontrole, naročito u odnosu na zahteve za kupovinom, limiti korišćenja telefona, otpisivanje imovine, ne izveštavane obaveze iz 2008. godine koje su plaćene u 2009. Godini;
5. Funkcionisanje unutrašnje revizije, nije u zadovoljavajućem nivou i ima potrebe za popravkom, naročito na ispunjavanje plana u periodu pokrivanja delokruga;

Slabosti koje smo naveli u ovom izveštaju, vodile nas opštem zaključku:

- Još uvek su potrebna nastojanja kako bi Menadžmentu UPRK preduzeo potrebne mere na poboljšanju unutrašnje upravne kontrole;
- Menadžmentu UPRK-a mora da preduzme dalje mere na efikasnoj realizaciji budžeta, naročito kapitalnih projekata koji nisu beležili zadovoljavajuće rezultate;
- Obezbeđivanje da formirani sistem unutrašnje kontrole bude funkcionalan i postiže ciljeve..

U tom smislu Menadžmentu UPRK preporučujemo da preispita praksu, postojeće sisteme i procese, te analizira situaciju u oblastima gde su naglašene manjkavosti i preduzme dalje mere na njihovom poboljšanju što će pomoći postizanju opštih ciljeva.

Menadžmentu UPRK –a je pružena mogućnost da komentariše Nacrt ovog izveštaja, a kasnije je izvršen jedan broj izmena u ovom izveštaju

Pitanja koja nisu okončana, o kojima mi kao revizori i ustanova u kojoj je izvršena revizija, imamo različita gledišta, možete naći u Dodatku 2.

Menadžment se obavezao da će uložiti truda na adresiranju svih datih preporuka.

II. Uvod

Kancelarija Generalnog Revizora (KGR), odgovorna je za izvršenje godišnje revizije pravilnosti javnih institucija Kosova.

Odgovornost je Ureda Predsednika Republike Kosova da finansijske izveštaje pripremi i blagovremeno dostavi u skladu sa Međunarodnim standardima knjigovodstva u javnom sektoru (MSKJS) o finansijskom izveštavanju na osnovu knjigovodstva gotovog novca i u skladu sa AU br. 20/2009.

III. Cilj i delokrug revizije

Ova revizija se odnosila na finansijske izveštaje Skupštine za 2009. godinu – sa 31 decembrom zaključno.

Revizija pravilnosti, definirana je kao provera finansijskog knjigovodstva uključujući ispitivanje i ocenjivanje finansijskih izveštaja i drugih finansijskih podataka, te donošenja mišljenja, i to:

- Da li finansijski nalazi daju pravo i stvarno stanje računa i finansijskih pitanja za predmetni period;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećih zakonima i pravilima;
- Usklađenost funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i o svim drugim pitanjima koja se tiču revizije; i
- O svim drugim pitanjima koja proizilaze ili se tiču revizije.

IV. Pristupanje reviziji

Reviziji smo pristupili i izvršili je u toku ove godine. Usvojili smo novi priručnik o ispravnosti naše revizije koji je u skladu sa priznatim međunarodnim standardima revizije. Mi smo naš pristupanje reviziji fokusirali na četiri glavne oblasti, i to:

- Shvatanje ustanove - da u potpunosti shvatimo ustanovu, uključujući i okvir ključnih autoriteta i sistema, kako bi smo shvatili ključna pitanja koja su mogla uticati na finansijske izveštaja;

- Identifikacija rizika - shvatajući ustanovu i na osnovu ranijih rezultata revizije, mi identifikujemo rizike koji mogu dovesti do pogrešnih materijalnih izjavljiva u finansijskim izveštajima ili do kolizije sa zakonom;
- Unutrašnja kontrola upravljanja – tamo gde se identifikuju rizici, mi zahtevamo identifikaciju upravljanja i nadzornu kontrolu koja može smanjiti te rizike;
- Primenjivanje supstancijalnih analitičkih procedura - radi pružanja potpuno sigurne revizije sa posebnim osvrtom u oblastima gde su identifikovane kontrolne slabosti.

Mi moramo da u zadovoljavajućoj meri shvatimo unutrašnje kontrole da bi smo razumeli i ocenili rizik pogrešnih materijalnih izjava. U skladu sa ovim zahtevom i zahtevima našeg rada, prema unutrašnjim gore navedenim kontrolama upravljanja, dokumentujemo kontrolu upravljanja i nadzornu kontrolu koje nam pomažu da se bolje informišemo i donosimo mišljenje o rizicima pogrešnog materijalnog izjavljivanja.

Mi planiramo da obavimo reviziju kako bi mogli da pružimo razložnu sigurnost.

Mi planiramo materijalnost koja bi nam pomogla u planiranju naše revizije i na proceni naših nalaza revizije. U opštim terminima, (kako je specifikovano u standardima revizije) mi smatramo da je jedno pitanje materijalno ako ne prelistavanje, loša izjava, obuhvaćanje ili njeno ostavljanje vani, prema svim izgledima moglo bi da izmeni opšte gledište podataka sa finansijskog izveštaja kod korisnika.

Prema našem revidiranom pristupu revizije, mi smo preduzeli jednu prevremenu reviziju tokom ove godine. Prevremena revizija treba da se shvati kao jedna revizija koja počinje od fiskalne godine koja je pod revizijom sa ciljem davanja preporuka u vezi toga kako:

- Mogu da se tretiraju ranije preporuke;
- Da se adresira Godišnji Finansijski Izveštaj; i
- Da se adresira pitanje upravljanja finansijama tokom aktualne godine.

Ove godine mi smo izveštavali naše zaključke i preporuke iz prevremene revizije u Memorandumima Revizije, u Januaru 2010 godine.

Sa ciljem ispunjenja naših odgovornosti za Reviziju Ureda Predsednika Republike Kosova, mi smo preduzeli aktivnosti kao u nastavku:

1. Pregledali smo Finansijske Izveštaje UPRK-a u odnosu sa usvojenim budžetom za 2009 godinu.
2. Odredili smo dali su Finansijski Izveštaji UPRK-a pripremljeni u skladu sa MSKJS "Finansijsko Izveštavanje na osnovu Knjigovodstva Gotovog Novca".
3. Obavili smo supstancijalna sveobuhvatna testiranja o finansijskim transakcijama;
4. Primenili smo jednu kombinaciju modela prema prosuđivanju i prema prilici, u odabiranju transakcija za testiranje;

5. Odredili smo nivo materijalnosti, 2% za kategoriju troškova (UPRK ne skuplja prihode) kao prag olakšice za određivanje vrste mišljenja koje treba dati o finansijskim izveštajima;
6. Oslonili smo se na jednu vrstu kombinacije intervjuja, analitičkih pregleda, pregled dokumenata i fizičko potvrđivanje da bi procenili vrednost i regularnost finansijskih transakcija;
7. Procenili smo nezavisnost i kvalitet rada Jedinice Unutrašnje Revizije u UPRK, da bi odredili dali možemo da se oslonimo na njihov posao za ciljeve naše revizije;

U ovom Izveštaju mi obuhvaćamo reviziju ove godine i dajemo jedno formalno mišljenje o Godišnjim Finansijskim Izveštajima za 2009 godinu. Nalazi i Zaključci naše revizije su zasnovani na dokumentima, informacijama i objašnjenjima koja su nam data tokom našeg rada na reviziji.

U vezi našeg mišljenja revizije o finansijskim izveštajima UPRK-a, međunarodni standardi određuju specifične kriterije koji uređuju vrstu mišljenja koje se može dati. Ovo je šire određeno u Dodatku 1.

V. Mišljenje Revizije

Prema našem mišljenju finansijski izveštaji *predstavljaju jedan ispravan i istinit pogled* u svim materijalnim aspektima finansijske pozicije Ureda Predsednika Republike Kosova za godinu koja se završava 31 decembra 2009, u skladu sa Međunarodnim Standardima Knjigovodstva za Javni Sektor (MSKJS) "Finansijsko Izveštavanje na osnovu Knjigovodstva Gotovog Novca".

VI. Stanje Preporuka iz Prethodne Godine

Naš Izveštaj Revizije Finansijskih Izveštaja za 2008 godinu dao je šest preporuka, od kojih su dve potpuno sprovedene, dve su adresirane samo delimično, dok dve nisu adresirane uopšte.

Pitanja koja nisu adresirana još uvek su;

- Troškovi korišćenja telefona u UPRK-a;
- Procedure Javnih Nabavki.

Dok pitanja koja se delimično adresirana su:

- Upravljanje Imovinom; i
- Unutrašnja Kontrola.

Neuspeh da se adresiraju u potpunosti naše preporuke doveo je do postojanja nekih istih problema kao u prethodnoj godini. Tako da to možemo shvatiti kao nespremnost menadžiranja u donošenju popravni delatnosti.

VII. Glavni nalazi i preporuke revizije

VII.1 Finansijsko Realizovanje u poređenju sa Usvojenim Budžetom

Analiza rezultata u Finansijskim Izveštajima naspram Usvojenog Budžeta pokazuje:

Tabela br. 1. Početni budžet, revidiran i njegovo izvršenje za poslednje tri godine izraženo u 000

Opis	Početni Budžet 2009	Pregledani Budžet 2009	Finalan Budžet 2009	Realizacija 2009	Realizacija 2008	Realizacija 2007
Vladin Grant (KKB)	2,472	2,839	2,839	1,188	1,195	1,071
Samodoprinosi				0	0	0
Spoljni grantovi				0	0	0
Plate i Dnevnice	213	263	263	217	179	255
Robe i Usluge	1,038	1,098	1,098	924	975	779
Službe Komunalije	52	52	52	16	25	29
Kapitalni Troškovi	1,100	1,350	1,350	0	0	0
Subvencije	68	75	75	30	16	8
Ukupno Troškovi	2,472	2,839	2,839	1,188	1,195	1,071

Ukupan početni Budžet za UPRK-a za 2009 godinu bio je: 2,471,891 €, dok se nakon ponovnog pregleda povećao za 366,998€ dostižući tako u 2,838,889 €.

Povećanje budžeta se desilo u kategoriji plata i dnevnica, roba i usluga, kapitalnih troškova i subvencija (kao što se vidi na tabeli br. 1).

Povećanje u kategoriji plata i dnevnica se desilo zbog razloga povećanja vrednosti koeficijenta na početku godine za civilne službenike, dok u kategoriji kapitalnih u cilju kupovine vozila za Predsednika.

Realizovani troškovi za 2009 bili su 1,187,678 € ili 42% revidiranog budžeta.

Ne realizacija u potpunosti planiranog budžeta desila se zbog neuspeha u realizaciji dva kapitalna projekta u vrednosti od: 1,350,000 €, jedan za projekat “Bela Kuća” u vrednosti od 1,100,000 € i drugi za “Kupovinu vozila” 250,000 €. Za više prelistavanja vidite poglavlje VII.3.1.3 ovog izveštaja.

VII.2 Finansijski Izveštaji

VII.2.1 Kvalitet informacija

Finansijski Izveštaji za godinu okončanu 31 Decembra 2009 su u potpunom skladu sa podacima ISFUK i evidencija knjigovodstva držanih unutar Budžetske Organizacije.

Osim ISFUK-a, UPRK ima razvijen i odgovarajući unutrašnji sistem knjigovodstva koji pruža jednu poverljivost finansijskih evidencija i pomaže u pripremanju finansijskih izveštaja.

VII.2.2 Usklađenost u vezi spoljnog izveštavanja

Na osnovu ZUJFO br. 03/L-048 i Administrativnog Uputstva 20/2009 za godišnje izveštavanje u SO.

Sve budžetske organizacije koje primaju sredstva od KKB su dužne da predaju u Departman Trezora u MPF finansijske izveštaje na osnovu međunarodnih standarda knjigovodstva za javni sektor do 31 Januara 2010.

Zaključili smo da je UPRK-a pripremio finansijske izveštaje u skladu sa MSKJS, "Finansijsko Izveštavanje na osnovu Knjigovodstva Gotovog Novca". Oni su bili potpisani na vreme od strane nadležne osobe i predati su MPF unutar zakonskog roka.

Osim FI na kraju godine, UPRK-a je pripremio i tromesečne finansijske izveštaje i redovno ih predavao u Ministarstvo Privrede i Finansija.

VII.3 Realizacija Budžeta

VII.3.1 Menadžiranje Troškova

VII.3.1.1 Plate i Dnevnice

UPRK-a ima 41 zaposlenih i tokom 2009 godine imao je 217,381€ ili 18.3% ukupnih godišnjih troškova.

Mi smo testirali troškove plata i dnevnica, kontrolisali smo jedan proces regrutacije (jedina regrutacija) tokom 2009 godine da bi procenili pravilnost odabiranja kandidata.

Nalazi :

UPRK ima 19 slobodnih pozicija koje nisu popunjene osobljem. Ova situacija stvara suficit sredstava budžetiranih za ovu kategoriju. U kategoriji plate i dnevnice, budžetirana sredstva su bila 263,093 €, dok je potrošeno 217,381 € odnosno 82.6%. Razlika se desila kada UPRK-a nije bio u stanju da regrutira osoblje prema planu zbog nedovoljno kancelarija.

Zaključak

UPRK-a nije uspeo da stvori potrebne preduslove pre planiranja o zapošljavanju dodatnog osoblja. Neuspeh u ispunjenju potrebnog broja zaposlenih i u skladu sa dodeljenim fondom, osim što može da stvori suficit sredstava, utiće i u opštem funkcionisanju administracije UPRK-a.

Preporuka 1

Preporučujemo Generalnom Sekretaru UPRK da obezbedi;

- Preduzimanje odgovarajućih mera kako bi stvorili potrebne preduslove za zapošljavanje potrebnog osoblja za efektivno obavljanje zadataka; i
- Dobro planiranje broja osoblja i budžeta za kategoriju plata i dnevnica kako di izbegli stvaranje suficita.

VII.3.1.2 Robe i Usluge

Troškovi UPRK-a, za Robe i Usluge za 2009 godinu bili su u vrednost od 924,435€. Ova kategorija troškova učestvuje sa 77.84% u ukupnim troškovima.

U ovoj privrednoj kategoriji troškova mi smo identifikovali nedostatke u praksi menadžiranja kao i nedostatke unutrašnje kontrole i preporučili smo Menadžmentu da preduzme popravne mere kao preduslov za izbegavanje postojeće situacije.

Nalazi:

Troškovi bez procedura javnih nabavki

- Prema zakonskom okviru i dobrim praksama regrutacije osoblja, ugovor o radu treba da bude kratkoročna i da rezultira preko redovnih procedura nabavki. Tokom revizije troškova za usluge primetili smo da savetnici Predsednika su ugovoreni kao radnici sa Ugovorom o radu i trajanje njihovih ugovora je do završetka mandata predsednika. Isto tako ti savetnici se još uvek plaćaju od budžeta za robe i usluge umesto da se isplaćuju preko platne liste iz kategorije plata i dnevnica.
- Isplata putem NZU, je izvršena i za intelektualne usluge za stručnjake i dizajnere UEB-stranice. AU br. 02/39 premijera, zahteva da se isplaćivanje, obavi putem sistema plata i dnevnica. Uočili smo da je ovo obavljeno iz kategorije roba i usluga putem NZU-a.

Neadekvatna primena tipova procedura tenderisanja i slabosti na tehničkim specifikacijama.

- Zakon o Javnim snabdevanjima regulira na početku godine isplaniranje o vrednostima kupovine roba i usluga ili kapitalnih investicija. Zavisno od vrednosti utvrđuje se i metodi tenderisanja koji će biti primenjeni. Za vrednosti nad 10,000 € primenjuje se otvorena procedura tenderisanja;
- Mi smo uočili da je Predsedništvo izbeglo otvorenu proceduru i primenilo proceduru kvotacije cene, iako je ukupna vrednost isplata tokom godine bila: 24,952 € (Snabdevanje zlatnim odličjima);
- Uočili smo također raspodelu oko kupovine koja je rezultirala izbegavanje procedure kvotacije i primenu procedura sa rezultatom kupovine iz jednog izvorišta. Zahtevi za kupovinu su imali nejasnu tehničku specifikaciju, takođe i ponuđene fakture od privrednog operatora, nemaju sasvim jasan opis kupljenih artikala; i
- Nisu specificirana karakteristike kupljene opreme. (Kupovina i predaja darovanih kompjutera od Predsednika Republike Kosova po osnovnim školama.).

Zaključak

Savetnici Predsednika jesu osoblje političko naimenovani i ne smeju biti tretirani kao zaposleni po ugovoru za rad.

Istaknute slabosti u UPRK-a, u smislu proceduralnih propusta, na izvršavanju procedura tenderisanja jesu dokaz da sistem javnog tenderisanja nije u potpunosti u skladu sa

zakonskim okvirom. Takođe, stepen transparentnosti i slobodne konkurencije jeste nedovoljno dokazano i dokumentovano. Ove slabosti mogu rezultirati prilikom izbora

Preporuka 2

Preporučujemo generalnom sekretaru UPRK-a, da ustanovi da se ;

- Savetnici Predsednika tretiraju kao redovno zaposlena lica pri UPRK, normalno vođeni na redovnom spisku mesečnih primanja (payroll) i isplaćeni iz kategorije plata i dnevnica;
- Da su primenjene otvorene procedure tenderisanja, izbegavajući na taj način podelu kupovine na osnovu procedure kvotacije za istu vrst kupovine; i
- Za svako ostvareno javno snabdevanje da se primenjuju jasne tehničke specifikacije, konkretne i precizne.

Privrednih Operatora (PO), ekonomski neodgovornih.

VII.3.1.3 Kapitalne Investicije

UPRK-a je tokom 2009 u kategoriji Kapitalnih Ulaganja imalo budžetirano oko 1,350,000 €. Od ovoga iznosa za projekat “ Bela Kuća ” dodeljena su 1,100,000 €, dok za “Kupovinu vozila“ 250,000€.

Projekat Bele Kuće, je planiran davno pre četiri godine. Svake godine su podeljena finansijska sredstva, ali UPRK-a nije pokazalo dovoljno spremnosti da se ovaj projekat ostvari.

Dok se za kupovinu vozila sredstva dodeljena ponovnim razmatranjem budžeta, i uprkos naporima da se kupovina vozila ostvari do kraja godine, ovo nije ostvareno.

Oslanjajući se na ovim dokazima, uočili smo da je UPRK-a, nije učinio niti jedan trošak tokom 2009 što se tiče Kapitalnih Investicija.

Zaključak

Neuspeh na ostvarenju kapitalnih investicija, odražava slabo menadžiranje, ostvarivši na ovaj način visok suficit, zamrzavanje finansijskih sredstava i nemogućnost efikasnijeg iskorišćavanja sredstava.

Preporuka 3

Preporučujemo generalnom sekretaru UPRK, da omogućuje da su :

- Ostvarena isplanirana ulaganja, za koja su finansijska sredstva bila na raspolaganju.

VII.4 Menadžiranje Javnog Snabdevanja

UPRK, tokom 2009 imalo niz aktivnosti ukupno 156 aktivnosti tenderisanja UPRK, vrednosti 526,199 €.

Naša Revizija je za testiranje imala na raspolaganju devet uzoraka, od kojih tri tenderisanja osrednje vrednosti 85,431€; pet takvih tenderisanja niske vrednosti 21,684 €, kao i tenderisanja minimalne vrednosti, jedna 201 €. Zajednička vrednost od ove revizije doseže vrednost od 118,215.33 € ili 22.5% od ukupnih troškova putem tenderisanja.

Nalazi:

Predloženi nalazi u gore navedenim pod-poglavljima ovog izveštaja ukazuju da u nekim slučajevima UPRK-a, primenio procedure tenderisanja i mimo zakonski predviđenih procedura Javnog Snabdevanja, i uvek ne najbolje utvrđenih praksi. Tokom revizije pri UPRK-a naišli smo na devijantne primere po Zakonu o Javnom Snabdevanju, od kojih treba pomenuti sledeće:

- Neuspeh u jasno pripremljenim tehničkim specifikacijama, za namenjenu kupovinu;
- Podela kupovine sa težnjom izbegavanja otvorenih procedura tenderisanja;
- Nedostatak otvorene konkurentnosti i transparentnosti.

Zaključak

Menadžiranje tenderisanja pri UPRK-a, tokom 2009 godine pratilo je niz slabosti raznorazne prirode. Uočene slabosti više su povezana sa usklađivanjem sa zakonskim procedurama, i aktivnostima sistema unutrašnje kontrole.

Slične Slabosti daju povoda za uznemirenje da sistem unutrašnje kontrole, pri UPRK-a, ne funkcioniše u dovoljnoj meri i to može dovesti do slabog menadžiranja javnog novca.

Preporuka 4

Preporučujemo generalnom sekretaru UPRK-a da obezbedi da :

- Da postojeći sistem unutrašnje kontrole, sa stanovišta tenderisanja - funkcioniše kako treba i primenjuju metode na otklanjanju gore iznošenih slabosti.

VII.5 Menadžiranje Imovine

Nalazi:

UPRK-a je vodio registre o imovini i inventarizaciju iste na kraju godine.

Ipak, uočili smo:

- Predloženi Registri ne sadrže predviđene informacije u skladu sa Administrativnim Uputstvom o Imovini 2005/11;
- Popis Imovine UPRK-a od izveštaja koju podnosi Službenik za imovinu je imalo istorijsku težinu i nije izračunata akumulisana amortizacija, kao što nalaže ovo uputstvo.
- Popis imovine UPRK-a, od izveštaja koju iznosi ISFUK nije tačan, jer ne navodi svu imovinu. Izvorni iznosi kao i obezvređivanja nisu tačna, jer kod nekih imovina su iznosi samo istorijski a kod nekih neto vrednosti; i

- Takođe kalkulacija o obezvređivanju nije uvek bilo u skladu sa normama o obezvređivanju.

Tokom ispitivanja imovine, u skladištu uočili smo oštećene delove i njihovo održavanje nije u najboljoj meri.

Zaključak:

Vrednost prezentirane imovine, u izveštaju UPRK-a, nije u skladu sa izveštajem imovine po trezoru i vrednosti prezentiranom u FP.

Nesprovođenje AU o menadžiranju vladine imovine, dosta je uticalo da ponuđeni izveštaji, ne pružaju dovoljno ili tačnije informacije o imovini ureda predsednika.

Preporuka 5

Preporučujemo generalnom sekretaru UPRK da ustanovi ;

- Da je izvršen popis celokupne imovine, izračunavaju i obezvređivanje ili amortizaciju u skladu sa primenjenog zakonskog okvira, i da je pri tome dat izveštaj o finansijskom pregledu uz tačne njihove vrednosti; i
- Osnivanje jedne komisije za vrednovanje imovine koja se nalazi u skladištu i preduzimanju adekvatnih koraka na njihovom tretiranju i održavanju.

VII.6 Menadžiranje nepodmirenih obaveza (dugovi)

Pregled nepodmirenih obaveza prema obveznicima, na kraju godine 2009 iznosilo je 353,334 €, od kojih su 330,046 € bili stari dugovi, dok je 23,288 € dugovi u 2009, koja se prenose za isplatu u fiskalnoj godini 2010. Obaveze 2009 godine, uglavnom su iz neisplaćenih snabdevanja.

Razlozi koji su uticali na neizmerene obaveze jesu prijem faktura sa kašnjenjem, t.j. na kraju godine, onda kada je Trezor zaključio isplatu kao rok kada se zaključuje fiskalna godina.

Najveća vrednost za isplatu obaveza jesu dve fakture, jedan datira od 2005 godine, iznosa od 180,401 €, i druga iz 2007 iznosa od 149,646 €, koje bi trebalo biti uvrštene kao dospеле obaveze u jednom delu FP, a ne kao nepodmirene obaveze.

Zaključak

Pređočene slabosti, ukazuju najviše na ne ažurnost, koje su mogle bitno uticati na nerazumevanje prilikom predstavljanja finansijskih informacija.

Preporuka 6

Preporučujemo generalnom sekretaru UPRK-a, da osigura ;

- Na izmirenje svih kontigentnih obaveza koja su predstavljena u finansijskom pregledu u adekvatnom delu, a ne u delu nepodmirenih obaveza; i
- Sve primljene fakture su blagovremeno isplaćena pre okončanja finansijske godine.

VII.7 Sistemi Unutrašnje kontrole

- Dole navedeni slučajevi ukazuju da unutrašnja kontrola nije najbolje funkcionisala: U ugovoru za popravku vozila, manje delova za promenu su primljeni nego što su isplaćeni, šest su isplaćena ; i
- Isplata od budžeta 2009 obaveze od prethodne godine, ostaju ne prezentirana u finansijskom Pregledu 2008 godine, kao obaveza entiteta koja se prenose za narednu godinu.

Zaključak:

Ova situacija predstavlja opasnost u neadekvatnom menadžiranju javnog novca. Nezavisno od uočenih popravki, uslove za unutrašnju kontrolu treba još više pojačati.

Preporuka 7

Preporuka generalnom sekretaru UPRK, da obezbeđuje;

- Poboljšanje uslova unutrašnje kontrole, pojačati projekat sistema unutrašnje kontrole, njihovu adekvatnu primenu kao i pospešivanje praćenja ovih kontrola; i
- Adekvatne kontrole za: zahteva za kupovinu, obezbeđenju sredstava, isplata kupljenih artikala, prijemu kupovine, isplata kupovnih artikala, granice upotrebe telefona, proces tenderisanja i javnog snabdevanja i menadžiranje imovine.

VII.8 Unutrašnja Revizija

Jedna efikasna unutrašnja kontrola, pomaže Menadžmentu UPRK-a na postizanju svojih ciljeva na pružanju boljih usluga i što boljoj iskorišćenosti javnog novca. Ona bi trebala poslužiti na poboljšanju kontrola i obezbeđivanju verodostojnog finansijskog izveštaja, maksimalnu korist, očuvanju nekretnina i poštovanju zakona i pravilnika na snazi. Jedna funkcionalna efikasna revizija, treba biti deo unutrašnje kontrole, jer time pruža bezbednost oko prikladnosti sistema i davati preporuke na poboljšanju istih.

Tokom naše revizije, mi smo analizirali izveštaje i nalaze koje pokrivaju 2009 godine. Naši su nalazi uočili sledeće:

Jedinica unutrašnje revizije, sastavljena od jedne Revizije, i četiri isplanirane revizije za 2009, imala je ukupno dve revizije, u vezi:

- Procedura Javnog Snabdevanja ;
- Troškovi roba i usluga.

Oblasti revizije su obuhvatile sprovodljivi pristup zasnovan na rizik i bili su opravdajućeg kvaliteta, 80% završenih revizija pokrivaju godine 2008, dok je 20% iz 2009.

UPRK-a je osnovalo i Komitet za Unutrašnju Reviziju, ali ovaj komitet nije uspeo da održi niti jedan radni sastanak 2009.

Zaključak :

Obavljene revizije od JUR tokom 2009 pokrivali su uglavnom period od 2008 što se ne poklapa sa godinom u kojoj smo izvršili reviziju. Mi verujemo da se unutrašnja revizija, treba još više ojačati, uz naglasak u pravcu procesa za godine koja dolaze.

Preporuka 8

Preporuka za generalnog sekretara UPRK-a da obezbedi :

- Potpuno ostvarenje godišnjeg plana Unutrašnje Revizije;
- Da unutrašnja revizija pokriva aktualnu godinu dajući na taj način jednu sigurnost aktualnim praksama unutrašnje revizije ; i
- Da Komitet za Unutrašnju Reviziju ide ispravnim putanjem.

VII. 9 Opšti zaključak o menadžiranju ureda Predsednika Republike Kosova

Menadžment UPRK-a, još nije u potpunosti stvorio uslove i neophodne preduslove za jedno adekvatno menadžiranje sistema unutrašnje kontrole.

Slabostima koju su uočeni u ovom izveštaju odveli su nas do opšteg zaključka:

- Još su potrebni naponi na taj način da menadžment UPRK-a, preduzme neophodne mere na poboljšanju unutrašnje kontrole;
- Menadžment UPRK-a, treba preduzeti neophodne mere za efikasniju realizaciju budžeta, posebno o kapitalnim projektima, koja nisu dala željene rezultate,i
- Osnovano obezbeđenje Sistema Unutrašnje kontrole da bude na još boljoj funkciji i dostizanju ciljeva.

U ovom smislu preporučujemo Menadžmentu da ponovno razmotri prakse i sisteme i postojeće procese kao i proanalizira situaciju unutar svih oblasti uz istaknute slabosti, da preduzme neophodne neprestane mere na poboljšanju koje će biti u smeru postizanja opštih ciljeva.

Dodatak 1

Razna mišljenja revizije izvođena od strane KGR u godišnjim izveštajima revizora za 2009. godinu, (izvođena su iz ISSAI 400)

- 9. Jedno mišljenje revizije**, normalno i u standardnom formatu, vezano za finansijskim pregledima u celini, izbegavajući potrebu određivanja trajanja, ali prema prirodi i u opštem smislu prenosi čitaocima njen smisao. Priroda ovih reči, zavisi od zakonskog okvira revizije, međutim mišljenje treba da jasno kaže da li je kvalifikovano ili nekvalifikovano, ili je kvalifikovano u nekim određenim oblastima, ili je suprotno mišljenje (stav 14), ili je negiranje mišljenja (stav 15).
- 10. Nekvalifikovano mišljenje** se iznosi kada je revizor zadovoljan sa svim materijalnim aspektima, i to:
- (a) Kada su finansijski izveštaji pripremljeni koristeći osnove i prihvatljive politike knjigovodstva koje su primenjene na konzistentan način;
  - (b) Kada su izveštaji u skladu sa statusnim zahtevima relevantnim Pravilima;
  - (c) Kada su nalazi, prezentirani u finansijskim izveštajima u skladu sa saznanjima revizora o kontroliranoj ustanovi; i
  - (d) Kada je obavljeno adekvatno prelistanje svih materijalnih pitanja, relevantnih za finansijske izveštaje.
- 11. Akcenti.** Revizor može u nekim okolnostima da smatra da čitaoc nije pravedno shvatio finansijski pregled ako se pažnja obratila neobičnim i beznačajnim stvarima. Opšte je pravilo, kada revizor daje jedno nekvalifikovano mišljenje, da se to ne odnosi na specifične aspekte finansijskih izveštaja njegovog mišljenja, ako se to može pogrešno tumačiti kao kvalifikovano mišljenje. U cilju izbegavanja utiska, referencija koje su zamišljene kao akcentiranje pitanja, nalaze se u posebnim stavovima izdvojenih od mišljenja. No, revizor ne treba da akcentira pitanja ispravke nedostataka u finansijskim izveštajima ili kao alternativu zamenu za kvalifikovano mišljenje.
- 12. Revizor može da ne bude u stanju da iznese svoje nekvalifikovano mišljenje** kada postoji jedna od okolnosti i kada to mišljenje može efektivno uticati na materijalnom smislu finansijskih izveštaja:
- (a) da li je bilo ograničenja u delokrugu revizora;
  - (b) revizor smatra da su pregledi nekompletni, konfuzni, ili pak postoji neka neopravdana podela u smislu priznatih knjigovodstvenih standarda, ili
  - (c) postoje nejasnoće koje utiču na finansijske izveštaje.
- 13. Kvalifikovano mišljenje.** Tamo gde se revizor ne slaže ili je nesiguran u vezi jednom ili više tačaka u finansijskim izveštajima, koje mogu biti od materijalnog značaja ali ne i fundamentalni u izvestilačkom smislu, potrebno je izneti kvalifikovano mišljenje. Sastavljanje mišljenja naravno ukazuje na zadovoljavajući rezultat u odnosu na kontrolirani subjekat, vezano za konkretan ili precizan pregled pitanja nesaglasnosti ili nejasnoća koja pokreću kvalifikovano mišljenje. Pomaže korisnike ako je finansijski efekat nejasnoće ili nesporazuma određen od strane revizora, iako se to uvek ne praktikuje.

- 14. Suprotno mišljenje.** Tamo gde revizor nije u mogućnosti dati svoje mišljenje o finansijskim pregledima u celini, zbog nesporazuma, što je suštinsko zbog minimiziranja prezentirane pozicije u nastavku daje mišljenje koje se kvalifikuje po određenim aspektima neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Sastavljanje takvog suprotnog mišljenja radi se na precizan način o svim pitanjima nesporazuma. To je pomoć da finansijski efekat na finansijske nalaze utvrđuje u praksi tamo gde treba.
- 15. Negiranje mišljenja.** Tamo gde revizor ne može dati svoje mišljenje vezano za finansijske izveštaje zbog nejasnoća ili sužavanja delokruga to je esencijalno da jedno mišljenje kvalifikovano u određenim aspektima, neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Formiranje takvog suprotnog mišljenja pojašnjava da se jedno mišljenje, odnosno stav ne može dati, navodeći jasno i precizno sva nejasna pitanja.
- 16.** Postalo je pravilo da ILA sastavlja detaljan izveštaj radi dopunjavanja mišljenja u okolnostima, u kojima je nemoguće dati nekvalifikovano mišljenje.

Dodatak 2: Komentar UPRK-a i odgovor KGR-a

Menadžmentu UPRK-a data je mogućnost da pruži komentar na nacrt ovog izveštaja. Menadžment je dao jedan broj komentara koji su razjasnili pokrenuta pitanja i nakon toga su izmenjeni. Nedovršena pitanja, za koje mi kao revizori i entitet revizije još uvek imamo različita gledišta, su sledeća:

PREPORUKE	Slაže mo se	Slაžemo se delimično	Ne slაže mo se	Komentari UPRK-a	Komentari KGR-a
<p>Preporuka 1</p> <p>Bolje planiranje broja osoblja i budžeta za kategoriju plata i dnevnica kako bi eliminirali suficit.</p>		x		UPRK-a nije zaposlio predviđen broj osoblja zbog nedostatka prostora za kancelarije i rad u aktualnom objektu, i zakup jednog prostora za dodatne kancelarije uticao bi na povećanje troškova.	Menadžment UPRK-a pruža razloge za nedostatke, ali ne poriče nalaz i preporuku revizora, tako da mi podstičemo Menadžment da nastavi sa naporima za njihovu primenu.
<p>Preporuka 2</p> <p>Savetnici Predsednika tretiraju se kao redovno zaposleni u UPRK, primajući plate po redovnoj listi plata (payroll) i isplaćujući ih iz kategorije plata i dnevnica.</p> <p>Upotrebljene su otvorene procedure nabavki izbegavajući podelu kupovina po proceduri kvotacije za istu vrstu kupovine.</p> <p>Za svaku realizovanu nabavku pripremaju se jasne, konkretne i</p>				UPRK tražiće dodatni budžet nakon ponovnog pregleda budžeta, kako bi pokrio plate političkog osoblja.	Menadžment UPRK –a slаže se sa nalazom revizora i obavezuje se da će primeniti preporuku Revizora.

tačne tehničke specifikacije, za svaku vrstu nabavki.					
Preporuka 3 Koliko su realizovane investicije koje su bile planirane i za koje su finansijska sredstva bila na raspolaganju.		x		Predviđeni projekat za kapitalne investicije je u proceduri regrutacije u skladu sa trenutnim zahtevima UPRK-a i kosto-budžetskim mogućnostima.	Iz komentara primećujemo da Menadžment UPRK-a ne poriče naš nalaz i objašnjava da se radi u pravcu sprovođenja ove preporuke Revizora.
Preporuka 4 Naglašeno pojačanje unutrašnje kontrole u oblasti javnih nabavki kako bi se eliminisale slabosti koje su gore naglašene.		X		Upravno osoblje je zainteresovano da uvek procedure o funkcionisanju unutrašnje kontrole budu adekvatne.	Menadžment UPRK-a se slaže sa nalazom i obavezuje se da će primeniti preporuku Revizora.
Preporuka 5 Da je urađen popis celokupne imovine, izračunavajući obezvređivanje u skladu sa primenjivim zakonskim okvirom u vezi upravljanja vladinom imovinom i izveštavajući sa tačnim vrednostima u finansijskim izveštajima UPRK-a.		X		Inventarizacija imovine je obavljena prema traženim pravilima, sada se radi na novom dizajniranom programu koji je prilagođen Administrativnom Uputstvu Br. 21/2009 i isto tako u skladu sa ISFUK.	Iz komentara primećujemo da Menadžment UPRK-a ne poriče naš nalaz i objašnjava da se radi u pravcu sprovođenja preporuke Revizora.
Preporuka 6 Da su sve nepredviđene obaveze predstavljene u finansijskim izveštajima u odgovarajućem delu a ne na obaveznom delu neisplaćenih.		X		Bila je tehnička greška u prezentaciji.	Menadžment UPRK-a slaže se sa nalazom i obavezuje se da će sprovesti preporuku Revizora.

<p>Preporuka 7</p> <p>UPRK –a nije pružio komentare za ovu preporuku.</p>					
<p>Preporuka 8</p> <p>Potpuno ispunjenje godišnjeg plana unutrašnje revizije.</p> <p>Da je putem revizije JUR-e pokrila najpribližniji vremenski period od vremena izveštavanja.</p> <p>Funkcionalno delovanje Komiteta Unutrašnje Revizije pružajući doprinos u ojačanju unutrašnje kontrole.</p>		x		<p>-Određeni plan nije realizovan u potpunosti, ali treba uzeti u obzir i date razloge.</p> <p>-Određeni delokrug revizije je pokrio periode do početka revizije i to je određeno na osnovu procene rizika.</p> <p>-Komitet Revizije funkcioniše unutar UPRK-a.</p>	<p>Iz komentara primećujemo da Menadžment UPRK-a ne poriče naš nalaz, ali objašnjava da radi u adresiranju problema koji su povezani sa datom preporukom Revizora. Dok što se tiče funkcionisanja Komiteta Revizije, mi ni u komentarima nismo dobili dokaz održavanja nekog sastanka ili delatnosti razvijenih tokom 2009 godine.</p>

Dalje, Menadžment se obavezao da će učiniti sve napore da adresira sve date preporuke.